

Die funksie en boodskap van die 'voorwoord' in 1 Korintiërs

F S Malan

Universiteit van die Noorde

Abstract

The function and message of the 'preface' in 1 Corinthians

Paul's thanksgiving and confession of faith in 1 Corinthians 1:4-9 fulfil the role of the classical preface to arrest the attention of his audience, to seek their goodwill, and to prepare them for instruction in a delicate matter through insinuation. The Corinthians, who boast of their own excellence and privileges, are confronted with God's abundant and undeserved grace which will unite them to the Christ as the beginning, the continuation and the end of their whole life.

1. INLEIDING

Paulus begin sy eerste brief aan die Korintiërs met die gebruiklike briefaanhef van sy tyd: Skrywers, geadresseerdes, seëngroet, waarop hy op sy eie wyse uitbrei (1 Kor 1:1-3). Die inleiding tot die spesifieke sake wat in die brief behandel word, begin by 1 Korintiërs 1:10. Tussenin word 'n danksegging en 'n belydenis aangebied (1 Kor 1:4-9). Die vraag kan gevra word of die danksegging en die belydenis saam as 'n voorwoord fungeer.

2. 'N VOORWOORD IN 'N BRIEF?

In 1 Korintiërs 1:4-9 vertel Paulus vir die gemeente van sy danksegging aan God (1 Kor 1:4-8) en sluit hy af met 'n belydenis oor God (1 Kor 1:9). Met die uitsondering

van Galasiërs, 1 Timoteus en Titus, begin al die Pauliniese briewe met 'n danksegging aan God. In 2 Korintiërs word die danksegging vervang met 'n lofprijsing van God (Efesiërs met 'n lofprijsing en 'n danksegging).

Danksegging was nie deel van die antieke openbare brief se voorwoord of inleiding nie (Schubert 1939:170). In private briewe kom dit egter wel voor dat die godheid met 'n enkele opmerking gedank word vir gesondheid, bewaring of redding uit gevare (vgl PCairo Zen 59426; PLond 42; PTebt 56 *Select Papyri* I 272, 282, 291; voorbeelde in Lohse 1971:12). In 2 Makkabeërs 1:10-2:18 word εὐχαριστέω gebruik in 'n brief van die Jode in Jerusalem aan die Jode in Egipte waarin God gedank word vir die verlossing van die stad in die tyd van Judas Makkabeus (met die uitsondering van die apokriewe boeke kom die werkwoord εὐχαριστέω nie in die Septuaginta voor nie – vgl Conzelmann 1973:399). Hierdie Hellenistiese parallelle toon wel aan dat briewe met dankseggings ingelei kon word, maar nie hoe Paulus dit in sy briewe uitgebou het nie (vgl Berger 1974:220; volgens Roller 1933:88 moes die eerste lesers hulle verwonder het oor die hoogs eenaardige nuwighede in Paulus se briewe). Op voetspoor van Robinson (1964:194-235) aanvaar Sanders (1962:358-361) dat Paulus se danksegging 'n vertaling van die Joodse lied (*hodaya*, bekend uit Qumran) is en dat die belydenis in vers 9 die Joodse lofprijsing (*berakha*, uit die *Shemone Esre*) vervang. Hoewel Paulus by heersende briefgebruike aansluit, struktureer hy die danksegging in sy briewe volgens die eis van die omstandighede in die gemeentes. Soms laat hy dit selfs weg (vgl vorige paragraaf).

Paulus se briewe was bedoel om in die gemeente voorgelees te word (vgl ἀναγινώσκω in 1 Tess 5:27; Kol 4:16; Ef 3:4; 2 Kor 1:13). Sy brief vervang sy persoonlike teenwoordigheid in hulle samekoms (vgl 1 Kor 5:3-4; die apostoliese paroesie volgens Koskenniemi 1956:38-42). Daarom vertoon sy briewe die karakter van 'n lewendige gesprek met die gemeente en kan die retoriese gebruike van sy tyd lig werp op die doel en funksie van die dele van sy briewe.

In die klassieke retoriek is 'n voorwoord tot 'n voordrag aanbeveel, die sogenaamde προοίμιον (Ar rhet 3:13 1414b.9; Quint 3.9.1,8; exordium of inleiding, Quint 4.1.1-79; Cic inv 1, 15, 20-23). Daarmee is die aandag van die gehoor getrek, en is hulle vir die onderrig voorberei. Terselfdertyd is daar na hulle goedgesindheid gesoek, soos in 'n *ouverture of prelude (attentum, docilem, benevolum parare*, vgl Ar rhet 3.14.1, 1414b; Quint 4.1.1-3, 5; Cic inv 1.15.20; Lausberg 1960:151-160). Voor 'n negatiewe gehoor of in negatiewe sake word in die voorwoord op 'n indirekte wyse gesinspeel op sulke sake (*insinuatio*; Cic inv 1.15.20-21; Quint 4.1.42).

In 1 Korintiërs 1:4-9 vra Paulus die lesers se aandag vir wat God aan hulle gedoen het (1 Kor 1:4-6:9), nog steeds aan hulle doen (1 Kor 1:7 en 9) en in die toekoms sal doen (1 Kor 1:8-9). Op 'n indirekte wyse berei Paulus hulle voor vir onder-

rig oor hulle misbruik van woorde en kennis (1 Kor 1:4-5), van God se gawes (1 Kor 1:7), en van hulle verhouding met die Christus wat gekruisig is, opgestaan het en weer kom om te oordeel (1 Kor 1:4, 6, 7-9). Hy soek na hulle goedgesindheid deur hulle te verseker van sy voortdurende danksegging oor wat God aan hulle doen (vgl πάντοτε περὶ ὑμῶν, 1 Kor 1:4) en deur sy verbondenheid saam met hulle aan dieselfde Here, Jesus die Christus (vgl ἡμῶν, 1 Kor 1:7-9). Daarom kan hierdie gedeelte goedskiks as 'n voorwoord beskou word.

Gebruiklike benamings vir die aanvangsparagrafe wat met die εὐχαριστέω-formule begin, is 'danksegging' of 'inleidende danksegging' of 'dankseggingsparagraaf' of 'dankseggingsgedeelte' (vgl Schubert 1939; Sanders 1962; O'Brien 1977:1; 1980). Die paragraaf bevat egter gewoonlik meer as slegs danksegging in die Pauliniese briewe. So vermeld Paulus sy voorbidding (vgl Rom 1:9-10; Ef 1:17-19), sy begeerte om hulle te besoek (vgl Rom 1:11-12), dit wat die lesers van sy omstandighede moet weet (vgl Rom 1:13-15; 2 Kor 1:8-11; Fil 1:12-30; Kol 2:1-4; 1 Tess 2:1-12), hy lê 'n belydenis af (vgl Rom 1:16-17; 1 Kor 1:9; Ef 1:19-23), spreek 'n seën uit (Fil 1:11; 2 Tess 1:9, 10, 12; 1 Tim 1:17) en gevoelens word geopenbaar (2 Kor 1:6, 7; Kol 1:24-29; 2:5; 1 Tess 1:4-10; 2 Tim 1:5-14; Filem 7). Al hierdie sake kan beter omvat word met 'n breër benaming soos 'voorwoord' of 'inleiding'.

Die sake wat later in die brief aangesny word, kom egter op 'n indirekte wyse in die woord vooraf aan die bod, byvoorbeeld in 'n dankgebed en belydenis, soos hier in 1 Korintiërs. Daarteenoor word die spesifieke probleem in die gemeente in 1 Korintiërs 1:10-17 uitdruklik aangesny. Laasgenoemde beantwoord beter aan die vereistes vir 'n inleiding, terwyl 1 Korintiërs 1:4-9 meer die rol van 'n voorwoord of proloog vervul.

Met die benaming 'voorwoord' moet egter gewaak word teen oorbeklemtoning van sy epistolêre funksie ten koste van die egtheid van sy danksegging en belydenis. Schrage (1991:117) se keuse vanuit epistolêre oorwegings om καθώς met 'n proporsionele 'in soverre as' te vertaal (1 Kor 1:6), beperk nie net die Korintiese misbruik van die gawes wat later in die brief bespreek word nie, maar ook die rykdom van God se gawes waarvoor hier gedank word. Ook Semler (soos aangehaal deur Bachmann 1910:49) wat oordeel dat die rykdom van die dank 'reine Ironie' is, verklaar die voorwoord vanuit die res van die brief. Theodoret se mening dat dit bloot 'n *captatio benevolentiae* is om die lesers gunstig te stem, is egter 'n oordrywing van die briefkonvensie ten koste van die erns van Paulus se danksegging.

3. DIE STRUKTUUR VAN DIE VOORWOORD

1 Korintiërs 1:4-8 het een hoofwerkwoord, εὐχαριστῶ, waaronder al die sinne inskakel. 'My God' is die direkte voorwerp van die danksegging. Πάντοτε ('te alle tye' of 'by elke geleentheid') kwalifiseer die tydstip van die danksegging. Περὶ ὑμῶν dui die indirekte voorwerp vir wie daar gedank word aan. Die rede vir die danksegging word met ἐπὶ ingelei (vir ἐπὶ as aanduiding van die oorsaak of rede, vgl Louw & Nida 1988:89.27).

Met 'n epeksegetiese ὅτι word die gawe van God verder verduidelik (1 Kor 1:5-6; contra Arndt & Gingrich 1971:328 wat dit as 'n tweede rede beskou; die verryking is deel van God se gawe aan die gemeente 'in Hom', dit is 'in Christus Jesus'). Die verduideliking behels twee sake wat met 'n vergelykende καθὼς – 'net soos' - verbind word om die gelyktydigheid, ooreenkoms en verband tussen die gebeure aan te dui: 'marker of similarity in events and states, with the possible implication of something being in accordance with something else – 'just as, in comparison to' (Louw & Nida 1988:64.14). Die meeste kommentatore verstaan καθὼς kousaal: 'want', 'aangesien' (vgl Conzelmann 1969:41 met verwysing na 1 Kor 5:7, Arndt & Gingrich 1971:392:3; Blass, Debrunner & Rehkopf 1976:453:n4; O'Brien 1977:120:n48). Die sin met καθὼς kan egter nie die volle rede vir die verryking verskaf nie. Godet ([s a] 53-54, met verwysing na 1 en 2 Tess 1:3, Gal 3:2) behandel καθὼς modaal: 'so', 'op die wyse'; slegs deur die gawes is die boodskap bevestig (vgl ook Fee 1987:40) Weiss (1970:8) dink aan die er-ving van die Korintiërs: 'soos julle weet dat die getuïenis onder julle bevestig is', maar twyfel so sterk oor sy eie verklaring dat hy wonder of 1 Korintiërs 1:6 nie 'n later byvoeging is nie. Schrage (1991:117) gee dit 'n proporsionele betekenis: 'tot die mate waarin' (vgl Robertson & Plummer 1929:6). Met die Christusgetuïenis as maatstaf van die werklikheid van die genadegawes sou hy 'n onrealistiese en on-kritiese bevestiging van die Korintiërs en hulle praktyk wou voorkom. Maar die Korintiërs se misbruik van God se gawes en arbeid onder hulle, staan nie hier voor-op nie. Nie die beperking van die gawes nie, maar die volheid daarvan word hier beklemtoon. καθὼς verbind die gawes met die bevestiging van die getuïenis, maar beperk nie God se rykdom tot die mate van sy bevestiging nie, en beperk nie sy wyse van bevestiging tot slegs deur die gawes nie. God word juis gedank vir die rykdom van sy gawes en die deeglikheid van sy bevestiging.

Die gevolg van God se gawes vir die hede word met ὥστε ingelei (1 Kor 1:7). Die vertrou op God vir die toekoms word met ὅς ingelei (1 Kor 1:8). Die grond vir die vertrou word in die belydenis gegee. Die werkwoord ἐστὶ word in die belydenis veronderstel (1 Kor 1:9; vgl Schubert 1939:4-82 se tipe Ib met εὐχαριστῶ plus

kausaliteit [ὅτι + καθώς + ὥστε], teenoor tipe Ia met εὐχαριστῶ plus participia in die eerste persoon en ἵνα – albei tipes met 'n eskatologiese klimaks).

ὅς verwys na God en nie na die nabygeleë Christus nie (soos o a Barrett 1971:39; Roberts 1986:198; vgl lys in Baumann 1968:39:n67; Schrage 1991:122 maak nie 'n keuse nie).

- * Die omskrywende tydsbepaling 'op die dag van ons Here Jesus die Christus' wek die indruk dat ὅς teruggryp na τῷ Θεῷ in 1 Korintiërs 1:4. Indien ὅς na 'ons Here Jesus die Christus' in 1 Korintiërs 1:7 sou verwys, sou 'n verkorte tydsbepaling 'op sy dag' genoegsaam gewees het.
- * God is die bewerker in die voorafgaande passiewe werkwoorde. Daarom kan aanvaar word dat God wat die boodskap bevestig het, die Korintiërs in die toekoms sal bevestig (ἐβεβαίωθη in 1 Kor 1:6; βεβαιώσει in 1 Kor 1:8).
- * In 1 Korintiërs 1:4-8 is al die sinne afhanklik van die een hoofwerkwoord Εὐχαριστῶ (1:4). Die danksegging gaan nog voort en dit is nog steeds God wat gedank word vir wat Hy ook aan die gemeente in die toekoms sal doen.
- * Hy word as die getroue bely veral met die oog op wat Hy nog vir die gemeente sal doen (1 Kor 1:9; vgl ook die argumente van O'Brien 1977:127-128 en Baumann 1968:39-40).

Drie maal word God genoem (θεός - 1 Kor 1:4, 4, 9); drie maal verwys 'n voornaamwoord na Hom (ὅς - 1 Kor 1:8, 9; αὐτός - 1 Kor 1:9); Hy is die bewerker in vier passiewe werkwoorde (δοθείση - 1 Kor 1:4, ἐπλουτίσθητε - 1 Kor 1:5, ἐβεβαίωθη - 1 Kor 1:6; ἐκλήθητε - 1 Kor 1:9), een aktiewe werkwoord (βεβαιώσει - 1 Kor 1:8) en een gebeurewoord (ἀποκάλυψιν - 1 Kor 1:7). Die Christus, Jesus, word vyf maal by die naam genoem (1 Kor 1:4; 1 Kor 1:6; 1 Kor 1:7, 8; 1 Kor 1:9), een maal verwys 'n voornaamwoord na Hom (αὐτός - 1 Kor 1:5) en een maal word Hy as die Seun van God aangedui (1 Kor 1:9). Nege maal word na die Korintiërs verwys met 'n voornaamwoord (ὁμεῖς - 1 Kor 1:4-8; ἡμῶν - 1 Kor 1:7-9), drie maal deur die vorm van die werkwoord (ἐπλουτίσθητε - 1 Kor 1:5, ἀπεκδεχομένων - 1 Kor 1:7, ἐκλήθητε - 1 Kor 1:9) en een maal deur die vorm van die byvoeglike naamwoord (ἀνεγκλήτους - 1 Kor 1:8). Die voorwoord handel oor God se daed in die Christus, Jesus, teenoor die Korintiërs.

Die dankgedeelte is egter ook vol geloofsuitsprake oor God en oor Christus, terwyl die belydenis van dankbare vertroue spreek.

4. VERSKILLENDE FUNKSIES VAN DIE VOORWOORD

Met die dank en belydenis openbaar Paulus sy gedagtes en oortuigings aan die Korintiërs (vgl Demetrios se $\sigma\chi\epsilon\delta\omicron\nu\ \epsilon\iota\kappa\omicron\nu\alpha\ \tau\eta\varsigma\ \acute{\epsilon}\alpha\upsilon\tau\omicron\upsilon\ \psi\upsilon\chi\eta\varsigma$, in Koskenniemi 1956:40). Die Korintiërs kry 'n kykie in Paulus se verhouding met God. Dit is egter ook 'n versekering van sy belangstelling in hulle wat 'n mate van welwillendheid teenoor hom sal ontlok. Maar hy wil hulle bowe-al oorreed om terug te keer na dieselfde gedagtes en oortuigings oor God en Christus.

O'Brien (1977:13-15, 134-136) brei op Schubert (1939) se beskrywing van die funksies van die danksegging/voorwoord by Paulus uit. Hy noem die brieffunksie om hoofemas van die brief in te lei (epistolary; vgl *attentum parare*); die lerende funksie wat die lesers herinner aan vorige onderrig of om nuwe leiding te gee (didactic; vgl *docilem parare*); die aansporende of vermanende funksie (paraenetic); sy herderlike sorg wat spreek van sy verbondenheid aan die gemeente (pastoral and apostolic; vgl ook *benevolum parare*). Al vier die funksies kan onderskei word in hierdie voorwoord.

Die dankgedeelte is nie 'n direkte dankgebed tot God nie, maar 'n verwysing na Paulus se gebedslewe ($\text{Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου πάντοτε περὶ ὑμῶν}$). God word nie direk aangespreek nie, maar die lesers word verseker van Paulus se gereelde gesprek met God oor hulle (vgl Schrage 1991:111). Daarmee kyk die lesers in Paulus se pastorale hart.

Ook die belydenis sê iets oor God aan die gemeente (πιστὸς ὁ θεός – 1 Kor 1:9). Dit is nie 'n belydenis voor God soos in die 'Agtien-gebede' van die Jode nie (*Shemone Esre*; contra Sanders 1962:361). Dit openbaar egter die fondament van Paulus se vertroue. Daarmee word die gemeente aangespoor om ook so op God te vertrou.

Die voorwoord staan in skrilte kontras met die res van die brief waarin die probleme van die gemeente bespreek word. Uit die voorwoord sou die leser nie kon aflei dat daar enige probleme in die gemeente is nie.

In vergelyking met die ander Pauliniese briewe kan gewys word op sake wat nie in hierdie voorwoord voorkom nie. Een van die opvallende leemtes is die gebrek aan danksegging oor die gemeente se reaksie op God se gawes (vgl Rom 1:8 vir hulle geloof; Ef 1:15 en Kol 1:5 vir hulle geloof en liefde; 1 Tess 1:3 en 2 Tess 1:3, 4 vir hulle geloof, liefde en volharding; Fil 1:15 vir hulle samewerking aan die verkondiging van die evangelie). Soos in 2 Korintiërs en Galasiërs ontbreek die getuigskrif oor die gemeente se lewe. Maar ten spyte van die leemte verkry Paulus die gemeente se goedgesindheid met die verwysing na God se ryke gawes aan hulle, met die versekering van sy voortdurende danksegging oor wat God aan hulle doen en

deur die beklemtoning van sy verbondenheid saam met hulle aan dieselfde Here (*benevolum parare*; herderlike funksie).

Die hoorders word voorberei vir 'n hele aantal sake wat in die brief bespreek word (brieffunksie; vgl *attentum parare*). Voorop staan God se genadedade aan die gemeente deur hulle in alles te verbind aan sy Seun, die Christus, Jesus (volgens Baumann 1968:44 dit gaan om Christus alleen, maar die insiatief en aktiwiteit behoort geheel aan God). Dit is die basis vir die bespreking van hulle verhouding met die Christus (en hulle verhouding tot mekaar), met sy boodskap en sy gawes (en hulle verband met mekaar), veral in woord en kennis, hulle gebrekkige verwagting van sy koms en ignorering van sy oordeel (vgl O'Brien 1977:134-135).

Die beklemtoning van die sentraliteit van Christus en van God berei die lesers ook voor vir die onderrig in die brief (leerfunksie; *docilem parare*; vgl ook O'Brien 1977:135-136). Die onderstreping van die genadekarakter van God se gawes is seker 'n herhaling van bekende waarhede waarvan die gemeente in hulle beleving daarvan, begin vergeet het. Die aksentuering van die troue God en die gemeente se verbondenheid aan die Christus berei hulle indirek voor vir onderrig oor hulle misbruik van woorde en kennis, van God se gawes, en van hulle verhouding met die Christus, wat gekruisig is, opgestaan het en weer kom om te oordeel.

Die voorwoord berei die gemeente op 'n indirekte wyse voor vir verdere vermanings en aansporings (parenetiese funksie; vgl *insinuatio*; O'Brien 1977:136). Paulus wil hulle oë ophef om, bo-oor hulle roem op hulle gawes, na die Gewer van die gawes te kyk. Die konsentrasie op die Christus baan die weg om hulle eenydige siening van die Gees aan te spreek (vgl Baumann 1968:45). Die herhaalde verwysing na die gemeenskaplike Here open die weg vir die vermanings oor die eenheid van die gemeente. Indirek word die gemeente ook aangespoor om te wag op die openbaring van die Here, om onberispelik te lewe met die oog op die dag van sy oordeel, om in dankbaarheid teenoor God te lewe en om in gemeenskap met die Here te lewe.

Met sy oog gevestig op sy ($\mu\upsilon\upsilon$) God se trou in die verlede, hede en toekoms, en die wete van sy verbondenheid aan die Seun van God saam met die gemeente, kyk Paulus na die probleme in die gemeente wat in die res van die brief aangepak word.

5. DIE BOODSKAP VAN DIE VOORWOORD

Paulus se dank en vertrouwe gaan spesifiek oor God se daade teenoor die Korintiërs deur Christus Jesus. Dit handel oor God se genadedade in die verlede en in die toekoms, en die gevolg van God se gawes in die hede. Dit lei tot 'n belydenis op grond van God se daade.

5.1 Dank vir God se genadedade in die verlede (1 Kor 1:4-6)

Drie werkwoorde in die aoristus passief verwys na God se optrede teenoor die gemeente in die verlede: *δοθείση, ἐπλουτίσθητε, ἐβεβαίωθη*. Die eerste is 'n partisipium wat die genade van God kwalifiseer. God se genadedaad teenoor die gemeente is die eintlike rede vir Paulus se gereelde danksegging (*ἐπί*). Die rede word gespesifiseer in die sinne met die volgende twee werkwoorde. 'n Epeksegetiese *ὅτι* lui die dubbele verduideliking in. Die twee sinne word aan mekaar verbind met 'n vergelykende *καθώς*, wat die gelyktydigheid, ooreenkoms en verband tussen die gebeurte aandui: 'net soos'. God het die gemeente ryk gemaak terwyl Hy die getuienis van die Christus onder hulle gevestig het. So stewig as wat God die boodskap oor die Christus in die gemeente laat wortelskiet het, net so oorfloedig het Hy geskenk. Die gawes, veral van woord en kennis, loop saam met die boodskap oor die Christus. Die verband tussen die twee onderstreep Paulus se siening teenoor sommige gemeentelede wat die gawes losmaak van die boodskap oor die Christus se sterwe en opstanding (vgl bv 1 Kor 2:16; 6:12; 10:23; 12:3; 14:12).

Terwyl die drie passiewe na die optrede van God verwys, word Christus by elkeen van die drie werkwoorde genoem. Paulus dink veral aan Christus as 'n titel: 'die Christus', die Gesalfde (*τοῦ Χριστοῦ* – 1 Kor 1:6; vgl die vooropstelling van die titel in 1 Kor 1:4 en die wisseling van die volgorde Christus Jesus en Jesus Christus in die brief). Hoewel al drie die ampte van die Gesalfde telkens in gedagte gehou moet word, staan sy priesterlike amp in God se genadedaad voorop (1 Kor 1:4), sy koninklike amp in God se rojale uitdeling (1 Kor 1:5) en sy profetiese amp in die getuienis oor sy priesterlike en koninklike werk (1 Kor 1:6).

Deur die gebruik van die passiewe aoristus partisipium *δοθείς* (God het aan julle gegee) en die naamwoord *χάρις* (sy genade) beklemtoon Paulus God se daad en sy gawe wat in vryheid gegee is. Die kwalifikasie 'in die Gesalfde, Jesus' verwys klaarblyklik na God se genadedaad in die kruisdood en opstanding van die Priester Verlosser, sowel as na God se gawe van die genade aan die Korintiërs (vgl Baumann 1968:31; Grosheide 1957:39 en Schrage 1991:114: *ἐν* lokaal en instrumenteel). Die aoristus *δοθείση* verwys nie na die doop nie (Baumann 1968:32, 44; O'Brien 1977:113 doop en bekering; vgl 1 Kor 1:13-17); ook nie na Paulus se prediking nie (vgl 1 Kor 1:6). Hier word God se genadedaad aan die kruis en aan die Korintiërs beklemtoon en dat dit aan die Christus Jesus verbind bly. Paulus dank God dat Hy die Christus Jesus ook vir die Korintiërs laat sterf het (vgl 1 Kor 2:2) en dat Hy hulle aan die Christus Jesus verbind het (vgl 1 Kor 1:30). Dat God daarvoor van Paulus se prediking, die gemeente se bekering en die doop gebruik gemaak het, kom nie hier ter sprake nie.

Die Korintiërs het begin roem op hulle eie voortreflikhede en voorregte (vgl 1 Kor 4:6-8) en vergeet dat dit alles geskenke van God aan hulle is. God se genadegawe word dik onderstreep om dit weer sterk onder hulle aandag te bring omdat later in die brief op hulle negering daarvan teruggekom word.

God se gawe omsluit alles wat vir die gemeente nodig is. Hy het die gemeente as gemeente in elke opsig ryk gemaak (ἐν παντί – Arndt & Gingrich 1971:2). Later in die brief verduidelik Paulus dat die Gees aan elke lidmaat van die gemeente 'n spesifieke werking van die Gees gee wat tot voordeel van almal gebruik moet word (1 Kor 12:7, 11). Nie een lidmaat het alles ontvang om homself bo die ander te verhef nie (vgl 1 Kor 3:18-22). 'Julle' (ὁμοίς) word hier in die kollektiewe betekenis gebruik: 'julle as gemeente' en 'onder julle' (ἐν ὑμῖν).

Die passiewe aoristus van πλουτίζω beklemtoon dat dit God is wat hulle ryk gemaak het teenoor hulle roem dat hulle klaar ryk is (ἤδη met die aoristus van πλουτέω – 1 Kor 4:8). Die herhaling van ἐν αὐτῷ benadruk dat die gawes nie van die persoon van die gesalfde Koning, Jesus losgemaak kan word nie. Slegs in Hom is hulle rykdom geleë (vgl 1 Kor 1:30-31). Die gemeente se gebrekkige uitlewing van hierdie rykdom en hulle misbruik van God se gawes teenoor mekaar is die deurlopende draad van die res van hierdie brief.

Onder die oorvloed van gawes lig hy veral die gawes van woord en kennis uit (1 Kor 1:5), moontlik omdat dit twee van die sake is waaroor daar juis probleme in die gemeente bestaan. Die Korintiërs het hulle beroem op hulle welsprekendheid, wysheid, kennis en die gebruik van ongewone tale of klanke (vgl ἐν σοφίᾳ λόγου – 1 Kor 1:17; ὑπεροχὴν λόγου ἢ σοφίας – 1 Kor 2:1; ἐν ἐν πειθοῖ(ς) σοφίας (λόγοις) – 1 Kor 2:4; ἐν διδακτοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις – 1 Kor 2:13; ἡ γὰρ σοφία τοῦ κόσμου τούτου – 1 Kor 3:19; γυνῶσις – 1 Kor 8:1-11; 13:2, 8; λόγος γνώσεως - 1 Kor 12:8; γλώσσαις λαλέω – 1 Kor 12:10, 30; 13:1; 14:2-27). Hier word beklemtoon dat dit alles gawes van God aan die gemeente is. Hulle word later in die brief aanspreek teen dié misbruik van die gawes deur elkeen op sy eie te roem ten koste van die ander.

'Die getuienis van die Christus' kan verwys na byvoorbeeld Paulus se getuienis oor die Christus (objektiewe genitief), en ook na die Profeet wat deur die getuienis van mense self aan die woord kom (subjektiewe genitief). God het hierdie getuienis in die gemeente stewig gevestig en daarvoor dank Paulus Hom.

God het die gemeente aan sy gesalfde Priester, Jesus, se genadedaad verbind (1 Kor 1:4). Soos wat Hy sy gesalfde Profeet se getuienis oor sy genadedaad in die gemeente gevestig het (1 Kor 1:6), het Hy ook die gemeente in elke opsig deur sy gesalfde Koning ryk gemaak, byvoorbeeld in die volheid van die gawe van woord en kennis (1 Kor 1:5).

5.2 Dank vir die gevolg van God se gawes vir die hede (1 Kor 1:7)

Die gevolg van God se dubbele omvattende geskenk aan die gemeente is dat dit hulle nie aan 'n enkele genadegawe ontbreek nie. Nadat die volheid van God se gawes beklemtoon is met die drie maal herhaalde $\pi\acute{\alpha}\varsigma$ (1 Kor 1:5), gekoppel aan die stewige vestiging van die boodskap van die Christus, word die dubbele negatief gebruik om die gevolg te beskryf. Paulus dank God dat die gemeente 'in geen genadegawe tekortsiet nie'. Daarmee word 'n sterk versekering gegee dat hulle elke gawe wat nodig is, ontvang het (contra Schlatter 1962:64 en O'Brien 1977:124). Hulle hoef nie by ander bronne te gaan drink as by die Christus nie.

Volgens Paulus lewe die gemeente in die eskatologiese spanning tussen 'nou reeds' en 'nog nie' (vgl 1 Kor 15:58). God het hulle toegerus met elke gawe wat vir die huidige lewe nodig is. Maar die volle openbaring van ons Here, Jesus, die Christus, kom nog. Sy volle openbaring sal almal oortuig dat Jesus die heerser oor alles is, dat Hy God se Gesalfde is en dat die gelowiges aan Hom behoort. Die gemeente kan nou reeds lewe uit die volle gawes van God. Die volle bekendstelling van so 'n lewe in gemeenskap met die Here lê egter nog in die toekoms. Die gemeente lewe nou in afwagting. Die spannende afwagting op die volle openbaring beskryf die huidige situasie van die genoegsaam toegeruste gemeente ($\acute{\alpha}\pi\epsilon\kappa\delta\epsilon\chi\omicron\mu\acute{\epsilon}\nu\omicron\iota$ as partisipium van begeleidende handeling; vgl Calvyn 1960:22). Die Korintiërs lewe asof die spanning verby is, asof hulle alles reeds klaar het (vgl 1 Kor 4:8; 15:12). Paulus dank God egter vir sy genoegsame voorsiening in die spannende wagtyd. Daarmee word die gemeente indirek voorberei op Paulus se weerlegging van hulle oormoed en verdraaide siening van die hede.

Die 'eskatologiese klimaks' van Paulus se dankseggingsperiodes begin reeds in die hede en strek uit na die toekoms (vgl Schubert 1939:31).

5.3 Dank vir God se genadedade in die toekoms (1 Kor 1:8)

Dat God hulle ook enduit sal bevestig, is 'n geloofsuitspraak oor die toekoms. Paulus dank God dat Hy ook deurlopend ($\epsilon\tilde{\omega}\varsigma$) sal voortgaan tot die end ($\tau\acute{\epsilon}\lambda\omicron\varsigma$) om die gemeentede aan sy Gesalfde te verbind. Aangesien die vestigingswerk met die boodskap van die Christus en die oorvloedige gawes gekoppel is (1 Kor 1:5, 6), impliseer die bevestiging in die toekoms ook die voortgang van die boodskap en van God se ryke gawes aan sy gemeente. Paulus dank God dat hy die toekoms van die gemeente in sy hande kan toevertrou. Met hierdie mededeling oor sy danksegging in verband met die gemeente se toekoms rig hy die gemeente se oog op God vir hulle behoud en weg van hulle eie selfversekerdheid af.

Sommige verklaarders verkies die intensiewe betekenis van τέλος: 'geheel en al' (vgl Delling 1969:57; Baumann 1968:41 wat die chronologiese betekenis afwys en dit dan tog so verklaar). Soos Barrett (1971:39), in navolging van Schlatter (1962:65), aanvaar O'Brien (1977:129) en Schrage (1991:121) dat dit beide 'n tyds- en 'n kwalitatiewe aanduiding is. As tydsaanduiding verwys dit na die einde van die wêreld wat met die koms van die Christus aanbreek (vgl Conzelmann 1969:42). Die intensiewe verklaring sê eintlik dieselfde as ἀνεγκλήτος, maar impliseer dan 'n ontwikkeling tot sedelike volmaaktheid. Daarteenoor impliseer die tydsaanduiding dat God die gemeente tot aan die einde stewig aan die Christus sal verbind sodat hulle op die oordeelsdag op grond van daardie band onskuldig sal wees. Op grond van die formele kenmerke van voorbiddingswense probeer Wiles (1974:29-30, 35, 97-101) die futurum βεβαιώσει as 'n wens verklaar: Paulus sou bid dat Christus die ontbrekende beter gawes aan hulle bevestig, sodat Paulus hulle op die oordeelsdag skuldloos sal kan voorstel. Op baie punte is die verklaring onaanvaarbaar, want hier gaan dit nie meer oor danksegging teenoor God nie.

Die 'dag van ons Here, Jesus, die Christus', fokus op die hofsitting wanneer die gesalfde Koning as regter kom om skuld of onskuld te bepaal (vgl 1 Kor 3:13; 4:3; 5:5; Am 5:18-20; Joël 2:31). Voor daardie hof sal niemand die gemeentelede kan aankla oor iets wat hulle verkeerd gedoen het nie (ἀνεγκλήτος; vgl Kol 1:22), omdat God hulle sal vestig in die geloof in die genadedaad van die Christus aan die kruis. Met sy danksegging wys Paulus die selfversekerde Korintiërs om op God te vertrou en nie op hulleself te roem nie (vgl Kor 5:2). Die regter is juis ons Here met wie God ons verenig laat lewe (vgl 1 Kor 1:9). Die Korintiërs word indirek herinner dat daar nog 'n oordeelsdag kom. Hulle miskenning hiervan deur hulle skending van die eenheid van die gemeente en deur hulle ergerlike lewe word in die brief behandel (vgl 1 Kor 3:13-17; 5:1-13; 6:1-20; 8:12; 10:1-22; 15:33). Maar God se bevestiging van hulle verbondenheid aan die Christus vul Paulus met hoop vir die gemeente en dank teenoor God. Dieselfde uitsig wil hy by die gemeente versterk.

5.4 'n Belydenis op grond van God se dade (1 Kor 1:9)

Die voorwoord word afgesluit met die belydenis: 'getrou is God' (πιστός ὁ θεός). Die belydenis volg hier op die sekerheid oor God se bevestiging van die gemeente tot aan die einde van die wêreld, maar is eintlik die fondament van die sekerheid. Omdat Paulus seker is van die trou van God, is hy ook verseker oor die toekoms van die gemeente. Daarom kan hy God dank vir wat Hy nog in die toekoms aan die gemeente gaan doen. Hiervan vertel hy vir die Korintiërs om hulle vertrou op God en op hulle toekoms te versterk.

Die belydenis is nie bloot 'n afsluitingseën vir die dankgebed nie (vgl Sanders 1962:358 se verwysing na die tradisionele Joodse *berakha* aan die einde van 'n gebed; O'Brien 1977:130, in navolging van Van Unnik, verwys na die sinagogale *haftarah*, waar die voorlesing uit die profete met drie belydenisse van God se trou afgesluit word; vgl ook Strack & Billerbeck 1965:166-167). Dit is die fondament van Paulus se geloof vanuit sy Joodse agtergrond (vgl 1 Kor 10:13; 2 Kor 1:18; Θεός πιστός – LXX Deut 7:9; 32:4; πιστός κύριος – Ps 144:13a; πιστός ἔστιν ὁ ἅγιος Ἰσραήλ – Jes 49:7; πιστός ὁ κύριος – 2 Tess 3:3; PssSol 17:10), maar veral vanweë sy verbondenheid aan die Christus (vgl by ἡμῶν hieronder).

God is die oorsprong van die gemeentelede se roeping (διὰ met die genitief in die ongewone betekenis van outeur, bewerker; vgl Blass, Debrunner & Rehkopf 1976:223; Louw & Nida 1988:90:4). Die getrouheid van God word hier aan sy roeping van die gemeente verbind. Dit impliseer dat God die werk wat Hy begin het, sal deurvoer totdat die Christus kom (vgl Paulus se oortuiging in die voorwoord tot Fil 1:6 en die slot van 1 Tess 5:24). God het hulle geroep en aan sy Seun verbind. Κοινωνία met die objektiewe genitief van 'n persoon kom slegs hier in die Nuwe Testament voor (vgl O'Brien 1977:131 n103). Dit kan verwys na 'gemeenskap met sy Seun', na sy noue betrokkenheid en verhouding tot hulle en hulle intieme verhouding en betrokkenheid by Hom (vgl Weiss 1970:11) of 'tot deelname aan sy Seun' whereby gedink word aan sy genadewerke vir ons (vgl Baumann 1968:42-43 en sy verwysings na literatuur), of na albei betekenis (vgl Bachmann 1910:48; Schrage 1991:123-124). Die volledige benaming wat volg, verwys na sy persoon en sy werk.

Die benaming 'Seun' kom weer in 1 Korintiërs 15:28 voor waar na die Christus verwys word as die opgestane Seun wat Hom aan die Vader onderwerp wanneer alles aan die Seun onderwerp is. Met die aanduiding van sy persoon as 'Seun' word na die unieke verhouding tussen die Vader en die Seun verwys (vgl 1 Kor 8:6; 12:4-6).

Die volle betiteling van die Seun verwys na sy werk. Jesus (verlosser), die Christus (gesalf tot priester wat homself vir ons offer, koning wat oor ons regeer, profeet wat God aan ons openbaar), ons Here (die eenaar aan wie ons behoort). In die res van die brief word die werk van die Seun uitgespel.

Drie maal word die volledige benaming van Jesus gebruik (1 Kor 1:7, 8, 9). Paulus vereenselwig hom met die gemeente onder die een Here, 'ons Here' (ἡμῶν). Saam met die gemeente wag hy in spanning dat God sy Gesalfde sal openbaar (1 Kor 1:7), vir die dag waarop ons Here kom om te oordeel (1 Kor 1:8). Hy doen dit met vertroue omdat God hom en die gemeente geroep het om saam met Jesus onder sy heerskappy te lewe (1 Kor 1:9). Hiermee word sy verbondenheid aan die

gemeente en hulle lotsgebondenheid uitgedruk, waarmee hulle goedgunstige aandag gevra word vir sy aansporings en vermanings in die brief.

6. SAMEVATTING

Die voorwoord konsentreer op God se genadewerk deur sy Seun Jesus, die Christus, aan die gemeente. Die genoegsaamheid en oorfloed van God se gawes aan die gemeente word onderstreep. So ook die sekerheid oor wat Hy in die toekoms vir hulle gaan doen. Die onverdiende vrye guns wat God aan sy gemeente skenk, roep die ontvangers daarvan op tot voortdurende dankbaarheid en tot die spesifieke uiting van hulle dank in gebed tot God en in hulle belydenis van God en sy weldade ook aan ander mense.

Die voorwoord wil die gemeente se gedagtes in die eerste plek rig op God en sy genadedade aan die gemeente. God doen alles vir hulle in en deur sy Seun, Jesus die Christus. Dit is die beginpunt, die voortsetting en die eindpunt van hulle bestaan. Van hieruit moet hulle met dankbaarheid teenoor God na hulleself, na die lewe en na die wêreld kyk.

Die gemeente lewe in gemeenskap met die Christus op pad na die einde van die wêreld toe. Hulle is toegerus met alles wat nodig is vir die reis en die rekenskap aan die einde.

Met die skildering van wat God alles vir die gemeente deur die Christus gedoen het, skep die voorwoord die klankbord waarteen die res van die brief gelees moet word. Teen hierdie agtergrond word verder geworstel met die probleme in die gemeente. Wat in die voorwoord beskryf is, bly die maatstaf en hoop in die hele brief.

Literatuurverwysings

- Arndt, W F & Gingrich, F W 1971. *A Greek-English lexicon of the New Testament and other early Christian literature*. Chicago: University of Chicago Press.
- Bachmann, P 1910. *Der erste Brief des Paulus an die Korinther*. 2.Aufl. Leipzig: Deichert. (KNT 7.)
- Barrett, C K 1971. *A commentary on the first epistle to the Corinthians*. London: Black. (BNTC.)
- Baumann, R 1968. *Mitte und Norm des Christlichen: Eine Auslegung von 1 Korinther 1,1-3,4*. Münster: Verlag Aschendorff. (Neutestamentliche Abhandlungen N F 5.)

- Berger, K 1974. *Apostelbrief und apostolische Rede: Zum Formular frühchristlicher Briefe*. *ZNW* 65, 190-231 (191-207).
- Blass, F, Debrunner, A & Rehkopf, F 1976. *Grammatik des neutestamentlichen Griechisch*. Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht.
- Calvyn, J 1960. *The first epistle of Paul the apostle to the Corinthians*, transl by J W Fraser. Edinburgh: St Andrew Press. (CCS.)
- Conzelmann, H 1969. *Der erste Brief an die Korinther*. Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht. (KEK.)
- 1973. s v εὐχαριστέω. *ThWNT*.
- Delling, G 1969. s v τέλος. *ThWNT*.
- Fee, G D 1987. *The first epistle to the Corinthians*. Grand Rapids: Eerdmans. (NIC.)
- Grosheide, F W 1957. *De eerste brief aan die kerk te Korinthe*. 2de uitg. Kampen: Kok. (CNT.)
- Koskeniemi, H 1956. *Studien zur Idee und Phräsologie des griechischen Briefes bis 400 n Chr*. Helsinki: Akateeminen Kirjakauppa.
- Lausberg, H 1960. *Handbuch der literarischen Rhetorik: Eine Grundlegung der Literaturwissenschaft*. München: Max Hüber Verlag.
- Lohse E 1971. *Colossians and Philemon: A commentary on the epistles to the Colossians and to Philemon*, transl by W R Poehlmann & R J Karris. Philadelphia: Fortress Press. (Hermeneia.)
- Louw, J P & Nida, E A 1988. *Greek-English lexicon of the New Testament based on semantic domains*. New York: United Bible Societies.
- O'Brien, P T 1977. *Introductory thanksgivings in the letters of Paul*. Leiden: Brill.
- 1980. Thanksgiving within the structure of Pauline theology, in Hagner, D A & Harris, M J (eds), *Pauline studies – essays to Professor F F Bruce on his 70th birth-day*, 50-79. Grand Rapids: Eerdmans.
- Roberts J H 1986. Transitional techniques to the letter body in the Corpus Paulinum, in Petzer, J H & Hartin, P J (eds), *A South African perspective on the New Testament*, 187-201. Leiden: Brill.
- Robertson, A & Plummer, A 1929. *A critical and exegetical commentary on the first epistle of St Paul to the Corinthians*. Edinburgh: Clark. (ICC.)
- Robinson, J M 1964. Die Hodajot-Formel in Gebet und Hymnus des Urchristentums, in Eltester W & Kettler F H (Hrsg), *Apophoreta: Festschrift Ernst Haenchen*, 194-235. Berlin: Töpelmann. (BZNW.)
- Roller, O 1933. *Das Formular der paulinischen Briefe*. Stuttgart: Kohlhammer. (BWANT 58.)

- Sanders, J T 1962. The transition from opening epistolary thanksgiving to body in the letters of the pauline corpus. *JBL* 81, 348-362.
- Schlatter, A 1962 [1934]. *Paulus der Bote Jesu: Eine Deutung seiner Briefe an die Korinther*. 3.Aufl. Stuttgart: Calwer Verlag.
- Schrage, W 1991. *Der erste Brief an die Korinther (1 Kor 1,1-6,11)*. Zürich: Benziger. (EKK 7/1.)
- Schubert, P 1939. *Form and Function of the Pauline Thanksgivings*. Berlin: Töpelmann. (Beihefte zur ZNT 20.)
- Strack, H J & Billerbeck, P 1965. *Kommentar zum Neuen Testament aus Talmud und Midrasch*. München: Beck.
- Weiss, J 1970 [1910]. *Der erste Korintherbrief*. Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht. (KEK.)
- Wiles, G P 1974. *Paul's intercessory prayers: The significance of the intercessory prayer passages in the letters of St Paul*. Cambridge: University Press. (MSSNTS 24.)